

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ז אב תשפ"א | דף היומי בבלי: סוכה כט | דף הכולל: סוכה יח.
דף היומי בהלכה: מסימן תר"ל סעיף ט' עד סעיף י"א.
מוסר: זכור למרים - מתחילת פרק ז' עד "אבל אם בימי חייו".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק טו עד פרק יז

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"לנוח?!!" תמה המשגיח, "הכנתי את כל 'אלולי' בימים האלו!" | מה דרש הגר"י גלינסקי זצ"ל בסיום מסכת תענית שנלמדה בשיעור שבועי במשך... שבע שנים! | הרופא החרדי מגרמניה התפלא לשמוע מה'חפץ חיים' כי ייתכן שהוא יהיה שכנו בגן עדן | 2205

הסיפור היומי

איזו מסכת מסיימים? שאלתי. "תענית", הוא השיב. ובמשך כמה זמן למדו זאת? - "במשך שבע שנים!" שיעור חדשי? שאלתי בנימוס. "לא, שיעור שבועי". ועל זה עורכים מסיבה?! - תמהתי - עצרת התעוררות היה צריך לעשות! ואז הוא אומר לי...

וגם: הרופא החרדי מגרמניה שהתפלא לשמוע מה'חפץ חיים' כי ייתכן שהוא יהיה שכנו בגן עדן | סיפור מחזק - וגם מחייב - מהגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

שומעים אתם? שבע שנים!

שיעור חדשי? אני שואל בנימוס. גם אז, בשבע שנים יש כתשעים חדשים. שני שליש עמוד לשיעור, ועוד אגדתות - "לא", הוא עונה, "שיעור שבועי".

שיעור שבועי? ועל זה עורכים מסיבה?! עצרת התעוררות היה צריך לעשות! בשבע שנים יש למעלה משלוש מאות וחמישים שבועות. במסכת יש שלושים דפים. הוה אומר, עמוד בשישה שיעורים, חודש וחצי. ממש כמו בישיבות!

ואז הוא אומר לי: "כן, השיעור ניתן בשבת, לאחר התפילה במשך כעשר דקות בלבד"

- והתמונה השתנתה מן הקצה אל הקצה. יהודים טובים באים לתפילה, שומעים קריאת התורה ומתפללים מוסף. בבית מחכים. החמין על הפלטה, ויש לנוח מעמל השבוע. ונשארים לעוד עשר דקות, לשמוע כמה שורות מעניינות, הרבה סיפורים ואגדתות. ובכל פעם לומדים חמש עד שבע שורות. וכך, שבוע אחר שבוע,

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל:

אברך בא, והציג עצמו. הוא מתגורר בבני ברק, ומכהן כרב בית כנסת ברמת גן הסמוכה. ביום שלישי הם עומדים לערוך סיום מסכת ליד שולחנות ערוכים. "סעודה לגמרה של תורה" עם תזמורת כדת וכדין, ומבקש שאבוא לדבר לכבודה של תורה. נו, ודאי. אם ירצה השם, בלי נדר. איזו מסכת מסיימים? אני מתעניין.

"תענית", הוא משיב.

נו, באמת, כזה טררם, סעודה ותזמורת ונאומים, על שלושים דפים שרובם אגדתות, אחת הקטנות והקלות שבמסכתות?! מילא, מסכת שבת על למעלה ממאה וחמישים דפיה, והלכותיה החמורות. כתובות על מגוון נושאים, יבמות על חשבונותיה, מסכתות מסדר קדשים. אבל תענית?! ובמשך כמה זמן למדו את המסכת? "במשך שבע שנים".

חודש אחר חודש. ושנה אחר שנה - ומסיימים את המסכת. ודאי שאני בא! לא זו בלבד, אף אומר 'הדרן' על המסכת! כמה שמח.

הגעת, ואור בעיניים. עשרות יהודים מסבים לשולחנות ערוכים, שמחים בשמחת התורה, והתזמורת מרעישה. האברך ערך את הסיום ואחד המתפללים אמר את הקדיש והכל איחלו "מזל טוב" - ממש "יום חתונתו, זה מתן תורה".

- וקמתי לדבר.

מסכת תענית מסיימת בשתי מימרות. האחת שייכת למשנה האחרונה במסכת, שבט"ו באב וביום הכפורים בנות ירושלים היו יוצאות ומחוללות בכרמים. ואמרו בגמרא: תנא, מי שאין לו אשה, נפנה לשם. תנו רבנן, יפיפות שבהן אומרות תנו עיניכם ביופי, מיוחסות שבהן אומרות תנו עיניכם במשפחה, מכוערות שבהן אומרות קחו מקחכם לשם שמים.

והמימרא השניה: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו. שנאמר: "ואמר ביום ההוא הנה אלקיני זה [ובכל מקום שנאמר "זה", יש בו גלוי כהוראה באצבע: החודש הזה לכם, זה קלי ואנוהו, וזה מעשה המנורה, ועוד] קוינו לו ויושיענו, זה ה' קוינו לו, נגילה ונשמחה בישועתו" (ישעיה כה, ט). וכתב מהרש"א: "מפורש במפרשים שהוא דבר סוד".

אין לנו עסק בנסתרות. אבל יש להבין, מה ענין המימרה הזו לכאן. קשה לומר שכל הענין הוא הסמכת 'מחול' ל'מחול'.

אסביר לכם, אבל אפתח בסיפור -

מעשה ברופא חרדי מגרמניה, יהודי טוב, מקפיד על קלה בחמורה ומקדש שם שמים בכל הליכותיו, ששמע על עולם התורה הפורח בליטא. הסתקרן. מצא ממלא מקום ויצא לחופשה קצרה. נסע למרכזי התורה ועינו לא שבעה מראות: מאות מאות בחורים השקועים בריתחא דאורייתא ומתנצחים בסוגיות שאינו מכיר, במסכתות שמעולם לא למד. סלבודקה ומיר, גרודנא וטלז, קמניץ וקלעצק, פוניבז' וראדין.

חלשה דעתו. נכנס אל הכהן הגדול, רבם של ישראל, ה"חפץ חיים" זצ"ל, הציג עצמו ושאל בדכדוך: "רבי, מה אני לחיי העולם הבא!"

"תנוח דעתך", ענהו הצדיק, "כל ישראל יש להם חלק לעולם

הבא!"

"כן", התמרמר, משנה זו אף הוא יודע. "אבל איזה חלק יהיה לי?! עד עתה שמחתי בחלקי, מי ידמה לי ומי ישוה לי. רופא חרדי, שומר תורה ומצוות, עוזר לאנשים כפי יכלתו, מרפא מדוים ומאריך חיים. משתתף בשיעורי תורה ופעיל בעניני הקהילה. מחנך בניו בדרכו וסולל נתיבו ל'מזרח' בגן העדן. אבל עכשיו, כשהתודעתי לעולם התורה התוסס, לממיתים עצמם באהלה של תורה, מרבים תורה ומרבים בה חיים, עכשיו רואה אני למי יגיע באמת גן העדן!"

כשראה את גדולי ראשי הישיבות וענקי המשגיחים, התמזער

בעיניו כל כך, התגמד והתאפס. איפה ישבצו אותו שם?! הביט בו ה"חפץ חיים" ואמר: "יתכן, בהחלט יתכן, שתהיה

שכני בגן העדן!"

הוא - שכנו של ה"חפץ חיים"? אבל ה"חפץ חיים" איש אמת הוא, ואינו חומד לצון. ודאי לא עם אדם שבור לב! ובכל זאת, איך יתכן? ה"חפץ חיים" עם כל ידיעותיו וגאונותו, ה"חפץ חיים" עם כל זכויותיו וצדקותו, ה"חפץ חיים" עם ספריו וזיכוי הרבים שלו!

נשמע מופקע, האין זאת?!

"אסביר לך", אמר לו ה"חפץ חיים". והמקור - כמו כל דבר בעולם - הוא מן התורה. הכתוב אומר (בראשית ב, ט): "ועץ החיים בתוך הגן" - גן עדן. "עץ החיים" הוא חיי הנצח בגן העדן. "בתוך" - בתווך. היינו באמצע הגן (תרגום, ורש"י). ויש להבין מה משמיענו הכתוב בכך שעץ החיים היה באמצע הגן? ואם היה בצידו, מה?

אבל דבר גדול השמיענו: הגדרת נקודת אמצע העיגול היא, שהמרחק אליה שווה מכל נקודה בהיקפו. ממזרח, ממערב, מצפון ומדרום. "כך גם 'עץ החיים' בגן העדן, חיי הנצח בעולם הרוחני - דרכך אליהם אינה ארוכה יותר מדרכי!" - אמר לו ה"חפץ חיים".

"הלא תבין, אותי נטעה ההשגחה העליונה בליטא, העניקה לי חינוך בוילנה, הפגישה אותי עם רבי ישראל מסלאנט, נטעה בי את המחשבה לכתוב ספרי הלכה ומוסר בענין שמירת הלשון. נתנה לי את הכלים, את הכשרונות וההזדמנויות, והייתי ל'חפץ חיים'. ואותך שתלה ההשגחה העליונה בגרמניה, וניתן לך חינוך 'תורה עם דרך ארץ', והיית לרופא חרדי המקפיד על שמירת המצוות ועוזר לבריות ומקדש שם שמים ומקדיש עתים לתורה - ומכל אדם אין דורשים, אלא כיכלתו! כמה נפלא!

והיכן ראינו כעין זה? בבנות ישראל, שכולן יוצאות ומחוללות בכרמים, כולן לבושות בגדי לבן שאולים, כדי שלא לבייש מי שאין לה, וכולן מכריזות על ידן. היפות ומעלתן, המיוחסות ומעלתן, אף המכוערות אינן שותקות, מחפשות מי שיקח מקחו לשם שמים. ומה? אשה לאיש (מועד קטן יח ע"ב), כולן ימצאו זוגן - לפיכך הסמיכו לזה את המימרה השניה, שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים, דהיינו עיגול. והוא כביכול, במרכז. וכל אחד מהם עומד במקומו שלו במעגל: ל'חפץ חיים' מקומו שלו, ולרופא מקומו שלו. וכל אחד מורה באצבעו למרכז, כולם קרובים במידה שווה, כולם עובדים לקל אחד.

וזאת בתנאי אחד - כמו שאמר ה"חפץ חיים" - שכל אחד עושה כיכלתו! מקיים המצוות כיכלתו, מקדש שם שמים בסביבתו כיכלתו, ולומד תורה כיכלתו! האברך יכול ללמוד יומם ולילה, וחייב ללמוד יומם ולילה. העובד יכול ללמוד משנה בבוקר, שיעור בערב, וחייב ללמוד. אבל גם לאברך וגם לעובד יש 'כיסוי אויר' קטנים, רווחים זעירים 'בין הזמנים'. חמש דקות פה, חמש דקות שם. מה אפשר כבר לעשות בחמש דקות. נותנים להם להתאדות. מה אפשר לעשות?!

אתם הראיתם - אמרתי לציבור - אתם הוכחתם מה ניתן

לעשות! בעשר דקות בכל שבת, עשר דקות בלבד, ולבסוף מסיימים מסכת!
איזו מסכת מתחילים כעת ללמוד, שאלתי את הרב. "מסכת ביצה", ענה. מסכת לא קלה.

אז יש לי הצעה, אמרתי. מעכשיו, שתיים עשרה דקות! חמש עשרה! קראו מהקהל.
אשריהם ואשרי חלקם! כשיימו, נכין 'הדרך'...
(והגדת, הובא בגיליון 'אגודאנק')

אלול

המתח שלנו בימי אלול - לא רק שאינו מסייע, אלא מזיק מאוד. מי שמגיע בהרגשה של מתח אל הימים הנוראים - לא עשה כלום. לא לכך התכוונו גדולי המוסר, בעוררם על סגולות הימים הנוראים

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בשיחה מרתקת עם מבט מיוחד על הימים הנוראים

ישראל סלנטר ורבי איצ'ה פטרבורגר, העלתה אותם לדרגות עליונות ונישאות. לעומת זאת, המתח שלנו בימי אלול - לא רק אינו מעלה, אלא עוד מוריד את האדם לשאול תחתיות. לכן ברור שלא זו הדרך. גם בבית דין של מטה, אם אדם ייכנע למתח שלו, הוא לא יוכל לפעול בשיקול דעת להשיג לעצמו פרקליטים טובים, שכן בהיעדר יישוב הדעת הוא איננו אדם.

הבה נשאל את עצמנו: וכי הקדוש ברוך הוא רוצה שהאדם יאבד את עשתונותיו, וייכנס למתח ולחרדה, שבדורנו אין בהם כל תועלת? הקב"ה דורש מאתנו כוח רצון ותשוקה להתקרב אליו, לא יותר מזה. גם מי שמסוגל לעבוד את בוראו היום באימה וביראה, אין הכוונה שהוא לחוץ ומתוח. מי שלחוץ איננו אדם, ולפני שעושים תשובה, צריך קודם כל להיות בגדר 'אדם'...

אז מהי ההגדרה? שמחה? עד כדי כך?

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין כתב פעם לבחור בסוף ימי בין הזמנים של אב: "הנה הימים המאושרים משמשים ובאים"... הנביא אומר: "דרשו ה' בהימצאו, קראוהו בהיותו קרוב", הקב"ה קרוב אלינו, הוא נמצא כאן ועכשיו, הפסוק הזה מכיל בקרבו אושר עצום. לחץ לא-חיובי מקשה על בן תורה להבין את השמחה הזו. חבל, חבל שאין הם מרגישים את התחושה הנפלאה הזו, שהמלך הגדול, מלך מלכי המלכים, שבידו כל המפתחות לכל הבקשות והרצונות, המלך הזה שהוא גם אבא שלנו - נמצא עתה הרבה יותר קרוב אלינו, ויש בידנו אפשרות לבקש כל מה שנרצה. בשל קרבתו היקרה בימים אלה הוא גם ימלא בקלות רבה יותר את בקשותינו. היש לנו ימים מאושרים ושמחים יותר מאלה שאנו עומדים עתה בעיצומם?!

בעבר, החרדה שפיעמה בלבבות לא גזלה את השמחה והאושר על עצם היותם של ימים אלו ימי רחמים וסליחה. המוח של היהודי ידע לעשות את הפרדה בין השמחה ובין היראה. אולם בדורותינו החלושים איבדנו את ההבחנה הזו. אנחנו לא מסוגלים להגיע בקלות לדרגה של האלול של קלם או נובהרדוק. השלב הראשון בימי התשובה הוא השמחה על הזכות שניתנה

באופן טבעי, מי שזוכה להבין יום הדין מהו, מתמלא לכאורה חרדה עצומה: איך אזכה בדין? אסור להתמלא חרדה ומתח. תשובה עושים רק מתוך שמחה. אנחנו צריכים לדעת, שאנו חותמים חוזה לשנה החדשה, אבל מתוך שמחה וטוב לבב.

אבל כשרואים את כל הצרות שהיו בשנה האחרונה, הן לכלל והן לפרט, ההרגשה הטבעית היא פחד. פחד גדול מהבאות.... איך אנו אומרים? "אבינו מלכנו". אסור לנו לשכוח את זה. המלך הרם והנישא, השופט, שיושב על כס המשפט - הוא אבא שלנו. אתו אנו הולכים לחתום על חוזה לשנה החדשה. צריך לשוב בתשובה, אבל לדעת שמדובר באבא שלנו, לעשות זאת מתוך שמחה ולקבל קבלות טובות. כשיש שמחה, הלב פתוח ומקבל יותר.

חלילה לאבד את התקווה. נזכור את דברי הצ"ח בפסחים, האומר על הפסוק "שמע ישראל, ה' אלוקינו ה' אחד", שיש פעמים שאדם רואה את מידת הרחמים - ה', ויש שאדם נפגש דווקא במידת הדין - 'אלוקינו', אבל אחרי הכול - 'ה' אחד'!

זה אותו אבא, שפעם מלטף ומחבק את בנו, ופעם - בראותו שהילד זקוק לחינוך יסודי יותר - מכה אותו. אבל זה אותו אבא, העושה בנו כחומר ביד היוצר. הוא זה המעלה עינויינו מערב, והוא גם יביא סליחתנו מבוקר. הוא יעלה ארוכה ללב שבור, והוא יתבע את האדם על כל מעשה ומעשה.

אם מדובר באב, ואבא טוב כל כך, הרי ברור שכוננתו לטובה, ורק לטובה. אם כך דבר אחד צריך לסלק מאתנו בכל מחיר: את העצב המיותר.

מי שמגיע בהרגשה של מתח אל הימים הנוראים - לא עשה ולא כלום. לא לכך התכוונו גדולי המוסר, בעוררם על סגולות הימים הנוראים, ולא זו הדרך בחר ה', הרוצה בתשובת רשעים, ומשיט ידו לכל מי שרוצה להתקרב.

כשמספרים על גדולי המוסר, שבהיכנסם לימי חודש אלול היו לבושים ארשת של חרדה, אין בכך אפילו קורטוב של השוואה ל'מתח' המקובל במחוזותינו. החרדה של גדולי המוסר, רבי

הבחור לא היה יכול לעמוד מול פרץ רגשותיו, ופשוט ברח מהבסיס והגיע לשיבה. הוא פגש את ראש הישיבה, שהמתין לו כל כך, והקדיש בעבורו לילה שלם כדי לשוחח עמו, ובסופו של דבר - שב לשיבה.

כל אחד מאתנו מקבל מכתב כזה מהקדוש ברוך הוא עצמו, בימים אלו וגם כל השנה. גם הוא, בחיבה גלויה, מבקש מאתנו בתחנונים: בכל מקום שאתם נמצאים, מכל מקום שאליו התדרדרתם, צאו מהבוץ, אני רוצה אתכם שוב לידי. בואו אליי, בואו, רק תבואו - - -

איך אמר פעם המשגיח הגר"ש וואלבה זצ"ל? אם היו שואלים אותנו חידה: מהו הזמן שכל הבריאה שמחה וחוגגת בו? היינו משיבים ואומרים שכך יהיה מן הסתם רק כאשר יבוא המשיח. ומה היא האמת? "ישמחו השמים ותגל הארץ, ירעם העם ומלואו, יעלוו שדי וכל אשר בו", ומתי? "לפני ה', כי בא לשפוט את הארץ!" הדין והמשפט של הקדוש ברוך הוא מעורר את כל הבריאה לעלוו ולשמחו. המטרה של המשפט העליון היא - שנזכה בחיים טובים יותר. לכן קורא לנו הקב"ה לבוא אליו, שנחזור בתשובה, כדי שיוכל להשפיע עלינו את כל ההשפעות הטובות.

(מתוך ראיון למרווה לצמא אלול תשע"ה)

לנו. רק מי שכבר איתן בשמחה פנימית זו, הוא זה שיכול להתחיל לחשוב על הצד השני - של החרדה מאימת הדין - בלי שמחשבות אלו תפגענה באושר הפנימי ובשמחה הגדולה של חודש אלול. אבל איך אדם מסוגל להיות בשמחה, כאשר הוא יודע כמה עיוות וחטא בשנה האחרונה?

זהו השורש לבלבול הגדול, התוקף אותנו בימים אלו, כאשר אדם חושב שכבר אין לו כפרה, כי הוא חטא ושב, חטא ושב, ועוד פעם נפל, עד שהיאוש אוחז בו. כן, הוא מאמין שהימים האלו מסוגלים לתשובה, ושהקדוש ברוך הוא נמצא כאן, אבל כל זה נוגע לחבריו. הוא? זה שהכעיס כל כך את בוראו? אין לו תקנה.

כך הוא חושב, אבל מה לעשות שהקדוש ברוך הוא חושב אחרת? מה לעשות שאלוקי מרום רוצה גם בתשובת רשעים גדולים ממנו בהרבה?

היה פעם בחור, שבעקבות משבר עזב את הישיבה והתגייס לצבא. פעם אחת קיבל גלויה מחבר בשם שמואל. הוא לא זכר חבר בשם כזה, אך כאשר פתח את המכתב - התעלף כמעט. היה זה ראש הישיבה הגר"ש רוזובסקי זצ"ל, שכתב לו: יקירי ואהובי, בכל מקום שאליו הגעת, בכל מקום שבו אתה נמצא, אני רוצה לפגוש אותך ולשוחח אתך.

על דא ועל הא

"שמע היטב", אמר סוכן הנסיעות לאברך, "היהודי הזה לא יודע שאתה במטוס, אתה יכול להתחמק מלעזור לו והוא כלל לא יידע מכך. אני רק מספר לך שהוא זקוק לעזרתך". האברך התלבט הרבה, משום שמייהר מאוד, אבל לבסוף החליט...

רק כשנחתו בניו-יורק התברר לו שמבחירה ברע לעולם לא מרוויחים

אפילו להרגיש בחוסר נוחות, כי הלה אינו יודע.

הוא התלבט הרבה, ובסוף החליט לבחור בטוב. הוא קם לחפש את פלוני בעודו באמצע הטיסה, וכשמצאו אמר לו: הנה אני כאן ואני מוכן להתלוות אליך בהכנסך לארץ נכר ולסייע לך בכל מה שתצטרך.

הסוף היה, שכאשר נחתו בארה"ב, נאלצו להמתין בשביל המזוודות במשך שעה תמימה. נתברר לו אז שאילו היה בוחר ברע ומסרב להיות לו לעזר, לא היה מרוויח מזה כלום, כי היות שמן השמים נגזר עליו להמתין, הוצרך להמתין.

הרי צרכי האדם הם לא רק מזון, אלא גם זמן, ואם מן השמים נותנים זמן לאדם - יש לו, ואם אין נותנים לו - אין לו. האדם סבור שאם יקצץ מתפילתו, יהיה לו יותר זמן. שקר וכזב! מתי-שהוא

שח הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א:

מעשה היה בשני אנשים שקנו כרטיסי טיסה לארה"ב אצל סוכן נסיעות, ושניהם נסעו באותה טיסה. אחד מהם היה יליד ארה"ב והכיר את השפה האנגלית על בוריה, והשני היה יליד ארץ ישראל שנסע לצורכי מצוה ולא הכיר את השפה כלל.

ביקש הסוכן מהראשון, שיעזור לשני לתקשר עם אנשי הצוות בעת העברת הפספורט (הדרכון) וכו' כשיכנסו לארה"ב.

סיפר לי אותו אברך, שבתחילה לא היתה לו סבלנות לזה, כי מיהר מאוד ללכת לדרכו. אמר לו הסוכן: שמע לי היטב, הלה אינו יודע שאתה נמצא כאן במטוס, כך שאתה יכול להתחמק ממצוה זו בקלות ואף אחד לא יידע. אני רק אומר לך שהוא זקוק לטובה זו ובידך לעשותה לו, אבל אם תבחר שלא לעשותה, אינך צריך

אינני מחויב לעשות לו תמיד טובות; פעם אחת יעשנה מישהו אחר. אכן, קשה לדון כל מקרה לגופו, אבל דבר אחד צריך להבין, תעקוב אחרי המתרחש ותראה שאם רצית להרוויח שלוה ורוגע, בסוף תקפה אותך טרדה אחרת ולא הרווחת כלום. לפחות אל תחיה כל חיך באותה טעות שמרוויחים מבחירה ברע. לא! אין מציאות בעולם להרוויח מבחירה ברע.

(הביננו)

הוא יחזור לפרוע את הזמן שהרוויח עכשיו. האברך הבין אז, שעל ידי שבחר בטוב, חוץ ממה שלא הפסיד כלום, עוד הרוויח שכר בעולם הבא.

צריך להבין שכך הוא בכל צרכי האדם. כשהאדם מתבקש לעשות טובה, בדרך כלל הוא חושב לעצמו: אני מוכן לעשותה, אבל יודע אני שהיא תעלה לי במשהו, ואז הוא מצטדק לאמור:

פרשת השבוע

בחלומותיו הגרועים ביותר לא העלה האב בדעתו שזו תהיה קבלת הפנים של בנו. הוא מנסה ניסיון אחרון: "בבקשה, תן לי להיכנס לרגע, אני רוצה לחבק אותך... אני רוצה להניח את המזוודות, הן כבדות". אך הבן בשלו: "זה לא הזמן... לך למלון, נפגש בצהריים"

"קול דודי דופק, פתחי לי..."

הבן קיבל את המכתב, והשיב כי הוא נענה להצעה בשמחה, ומצפה בקוצר רוח לביקורו של האב בביתם.

מועד הנסיעה נקבע לעוד חודש. מאז ועד מועד הנסיעה הרבה האב לפקוד את החנויות השונות בעירו, ורכש על ימין ועל שמאל כל מיני חפצים נאים, אותם יקח עמו בנסיעתו לבנו, כדי לחלקם כמתנות לבני הבית, איש איש ומתנתו. בכל לילה, לפני שהיה עולה על יצועו, היה משוחח עם אשתו על המפגש המיוחל, מפרט באזניה את המתנות שרכש היום, וציין למי מיועדת כל מתנה...

יום לפני הנסיעה ארז האיש את חפציו במזוודה, ובמזוודה השניה - ארז את שלל המתנות שרכש. בלילה הוא לא עצם עין מרוב התרגשות. עם שחר, מיד לאחר התפילה, עזב האיש את ביתו ושם פעמיו אל הנמל, משם יפליג אל בית בנו שמעבר לים.

הנסיעה ארכה כמה שבועות. בכל שיחותיו עם שאר הנוסעים, חלק עמם את הרגשותיו ותחושותיו לקראת המפגש עם בנו ועם בני משפחתו. הוא סיפר להם על נכדיו, פרט את שמותיהם ואת גילם וספר על המתנות הרבות שהביא עמו לבני משפחתו האהובים. בלילה, כשהיה עולה על יצועו בחדרו באניה, היה מהרהר על המפגש הצפוי לו עם בנו ועם נכדיו, שבדאי יקבלו את פניו ברציף הנמל בארץ ישראל. לבו פעם בחזקה מרב התרגשות והוא צפה בקוצר רוח לסיומה של ההפלגה הארוכה והמתירה.

והנה סוף סוף הגיעה האניה לארץ ישראל ועגנה בנמל. ירד האב מן האניה, בקושי רב נשא את שתי מזוודותיו הכבדות, צפה לפגוש בנמל את בנו יקירו שאותו לא פגש שנים רבות, ואת נכדיו שאותם לא ראה מעולם. אך מה רבה היתה אכזבתו כשנוכח שאיש לא בא לקבלו.

הוא לא ידע לפרש את הסבה לכך. חשב על אפשרויות שונות, ונחם את עצמו: כנראה אינם יודעים את התאריך המדויק של הגעתו, ומי יודע, אולי נבצר מהם להגיע מחמת איזו סבה. "אני

הרב אהרן כהן שליט"א

שְׁפָטִים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ (דברים טז, יח)

בכל שנה דן אותנו הקב"ה בימים נוראים אלו - או כפי שכתב הגר"י לוינשטיין זצוק"ל: "ימים מיוחדים אלו" - במשפט צדק. באחת משיחותיו של הגר"י לוינשטיין, אמר שהאדם צריך לדעת שאם לא יעמול לקרב את רעיון ה'משפט' ללב, הוא יהיה מאד רחוק מהרגשתו, ולכן יש צורך בעמל מיוחד בחודש אלול, לקרב ללבנו את מציאות המשפט, עד שישב אל ליבו. הרוצה לראות יבחין בכל אשר יפנה, כי הכל תלוי במשפט, אין שום ויתור, וכבר אמרו חז"ל: "כל האומר הקב"ה ותרן הוא, יוותרו חייו ח"ו".

אנו נמצאים בפתחו של חודש אלול. ידוע שרבי יצחק בלאזר זצוק"ל כשהגיע ר"ח אלול, היה עולה על הבימה, פותח את ארון הקודש ומודה להקב"ה על המתנה הנפלאה של חודש אלול. ר' שלום שבדרון זצוק"ל כשהיה דורש על אלול ועל "קול דודי דופק" היה מביא את המשל הבא:

הייתה פעם משפחה אחת באמריקה שבנה הגדול התחתן, הקים משפחה ועבר להתגורר בארץ ישראל. במשך כמה שנים לא התראה עם הוריו, משום שבאותם ימים הנסיעה הייתה כרוכה בהוצאה כספית גדולה ומצבם הכלכלי של ההורים ושל הבן לא היה שפיר.

כשהזקיני ההורים, כתב האב מכתב לבן שמעבר לים: 'בני יקירי, אנחנו כבר לא צעירים, ונפשנו יוצאת מגעגועים אליך. שנים רבות לא התראינו אתך, איננו מכירים את משפחתך, לא זכינו לראות פנים אל פנים את ילדיך.

'בני מחמדי, הגיעה העת שנתראה, ואם לא עכשיו - מי יודע אם עוד נזכה לכך. ומכיוון שאתה טרוד לפרנסת בני ביתך - הוסיף האב במכתבו - אני מוכן לנסוע אליך, לארץ ישראל. טרדות הדרך קשות מאד לאמא, ועל כן אבוא בגפי'.

לבוא בעצמו למלון לברר מה קורה. נגש אל פקיד הקבלה ושאל אותו על האורח מאמריקה. הפקיד השיב לו: "אכן התארח כאן יהודי מבוגר מאמריקה. מעניין ששם משפחתו - כמו שם משפחתך. הוא שהה במלון שעה-שעתיים ועזב. בקושי גרר את שתי המזוודות שלו... שאלתי אותו למה הוא עזב מהר כל-כך, ולאן פניו מועדות? והוא סיפר לי שהוא חוזר היום לאמריקה..."

"פתחי לי" - אפילו פתח קטן...

אומר ר' שלום: "קול דודי דופק!" הקב"ה דופק על מפתחי הלב, 'פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל... רסיסי לילה'."

הקב"ה מגיע לעם ישראל באלול - "קול דודי דופק", ומבקש: "פתחי לי!". הוא בא עם מזוודה מלאה מתנות. ועוד אילו מתנות! אריכות ימים, בריאות, פרנסה, נחת מהילדים, שידוכים טובים. הכל! הוא מלא אהבה אלינו - "אני לדודי ודודי לי". הוא פונה אלינו בכינויי חיבה - "אחותי רעיתי יונתי תמתי". איזו אהבה, איזו התרפקות! הוא מבקש מאתנו: 'אנא, בבקשה פתחו את השער, תנו לי להיכנס' - "שראשי נמלא טל... רסיסי לילה".

ומה אנחנו משיבים? - "פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה, רחצתי את רגלי איככה אטנפם"... אוי, ממש כמו אותו בן! מה הפשט? איך אפשר להסביר את ההתנהגות של הבן הזה - שהוא בעצם אנחנו?

ההסבר הוא פשוט: אנחנו לא מוכנים להתאמץ, לא מוכנים להשקיע. קשה לאדם לשנות את עצמו, האדם עצל, לא כעת - אחר כך... כעת אני ישן, אני עייף, אין לי כח. נכון, תפילת שחרית היא בשעה שבע, אבל קשה לי לדייק. אני אף פעם לא 'יקה'... בקושי הספקתי לישון כמה שעות, וכבר אני צריך לקום. קשה לי. מה יקרה אם אאחר קצת? לא יקרה שום דבר...

אלול עובר, מגיע ראש השנה, יום כיפור. ואחרי זה ח"ו באים ייסורים, צרות רח"ל. ואז פתאום נזכרים בבורא עולם. אלא שכבר מאוחר מידי - "דודי חמק עבר". אני רוצה את הקב"ה, אני צריך אותו, צריך ישועות ורפואות, צריך רחמים, אבל אז - "ביקשתיו ולא מצאתיו... ולא ענני". הוא היה - ואיננו. החמצנו את ההזדמנות. חודש שלם הקב"ה היה כאן עם מזוודה של מתנות. הוא התגעגע אלינו ורצה בקרבה שלנו. הוא בא אלינו כדי לתת. הוא כ"כ רצה להעניק לנו, לתת עוד ועוד. רק תפתחו לי את הדלת. בעצם לא צריך לפתוח את כל הדלת, מספיק לי פתח קטן, חרוך. אני כבר אמצא דרך להיכנס.

נסיים במדרש רבה (ה', ו'): "כך אמר הקב"ה, מכל האומות שבראתי איני אוהב אלא לישראל שנאמר 'כי נער ישראל ואוהבהו', מכל מה שבראתי איני אוהב אלא את הדין שנאמר 'כי אני ד' אוהב משפט' אמר הקב"ה נותן אני מה שאהבתי, לעם שאני אוהב, הוי שופטים ושוטרים".

מקווה" - הרהר בלבו - "שכולם בריאים ושלמים ושום דבר רע לא ארע להם".

גרר את המזוודות בכבדות ונאלץ לעשות לבדו את דרכו לבית בנו. מקום מגוריו וכתובתו היו רשומים בפנקסו, והוא שכר את שירותיו של נהג שיוביל אותו אל היעד. כל הדרך גאו רגשותיו. הוא הרהר בלבו כיצד תיראה קבלת הפנים בבית בנו. פנה לנהג בהתרגשות ואמר לו: "הם ודאי תלו על דלת הכניסה שלטי 'ברוך הבא' ססגוניים לכבוד בואי... עוד מעט אני עתיד לפגוש את נכדי, שלא ראיתם מעולם. הם ודאי יתנפלו עלי ויקראו 'סבא, סבא' ואני אחבקם ואנשקם בכל כחי"..."

והנה סוף סוף מגיעים אל היעד. נפרד מהנהג, משלם לו את שכרו, נוטל את מזוודותיו ופונה לבית בנו. זו שעת בוקר מוקדמת מאד, עדין לא עלה השחר ואין נפש חיה ברחובות. מגיע אל הבית, מביט אל שער הכניסה - ואינו רואה שום שלט או סימן אחר המקבלים את פניו. פניו נפולות: מה קורה כאן? הוא מתפלל בלבו שהכל כשורה.

דופק בדלת. לבו פועם בחזקה. עוד רגע יפגוש בבני משפחתו היקרים, ואז בודאי גם תבוא התעלומה על פתרונה - מדוע לא קבלו את פניו, כפי שמצופה מהם. הוא דופק דפיקות חרישיות, כדי לא להעיר את השכנים בשעת בוקר מוקדמת - אך אין קול ואין עונה. מגביר את הלמות הדפיקות, אך אין מענה. הוא נבוך: מה יעשה עתה? לאן יפנה?

כמוצא אחרון הוא מנסה שוב את מזלו, אולי הפעם מישוהו מבני הבית ישמע את דפיקותיו. ואכן, סוף סוף יש מענה. הוא שומע קולות של צעדים מתקרבים באיטיות.

הדלת נפתחת, ומי בפתח? הבן-יקיר, בכבודו ובעצמו. אלא שהבן היה לבוש בגדי שניה, עיניו עצומות למחצה, נראה שהדפיקות העירו אותו משנתו. הוא מביט באביו שאותו לא ראה כמה שנים, ואומר לו: "אה, זה אתה?... מדוע בשעה מוקדמת כל כך? אני מצטער, כל בני הבית ישנים, אני לא רוצה להפריע להם... ברחוב הסמוך יש מלון קטן, תוכל לשהות שם בינתיים"...

האב לא ידע את נפשו. לא לזה ציפה. בחלומות הגרועים ביותר לא העלה בדעתו שזו תהיה קבלת הפנים של בנו. הוא מנסה ניסיון אחרון: "בבקשה, תן לי להיכנס לרגע, אני רוצה לחבק אותך...אני רוצה להניח את המזוודות, הן כבדות". אך הבן בשלו: "זה לא הזמן... לך למלון, נפגש בצהריים"...

האב משרך דרכו למלון. מתיישב על המיטה בחדרו ובבת אחת פורץ בבכי מר. נפשו סוערת. הוא מחליט להתקשר לסוכן הנסיעות שלו באמריקה. זו שעת לילה מאוחרת שם, והוא מתקשר לביתו הפרטי. הוא מתנצל על הטלפון הלא-שגרתי ואומר לו: "תכננתי לשהות בארץ ישראל שבוע ימים, אולם לצערי חל שינוי בלוח הזמנים. בבקשה תסדר לי מקום על האניה הראשונה שמפליגה לאמריקה - אפילו עוד היום!"

הגיעה שעת צהריים, אך האב לא הגיע לבית בנו. הבן החליט

הרבי הביט בי, ואז ביקש מאבי שייצא לכמה רגעים כי הוא רוצה לדבר עמי ביחידות. כשנשארתי לבד עם הרבי, הוא פנה אלי ושאל: "אמור לי את האמת, האם אתה מניח תפילין בכל יום?"

ליומא דהילולא של כ"ק האדמו"ר מטאהש זצוק"ל בעל 'עבודת עבודה'

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א:

אמנם, לאחרונה באמצע החורף נולד לי בן בערב שבת, הייתי כל היום טרוד בבית החולים מחמת הלידה ושאר הסיפורים בעקבותיה, ולכן שכחתי להניח תפילין באותו יום. מספר האיש: בליל שבת קודש נגלה אלי לפתע הרבי זי"ע בחלום הלילה, כשפניו מלאות רוגז, והראה לי באצבעו כמתרה בי ומוכיח אותי על כך שלא הנחתי תפילין היום, והנני מתיירא מכך מאוד. על כן אני מבקש מאת הרבי, כשיחזור הביתה, ילך נא בבקשה אל בית החיים לציון הקדוש של אביו הרה"ק זי"ע, ויבקש מחילה בשמי על כך, ולהבטיח לו שאני מקבל על עצמי להתחזק בקבלה זו ביתר שאת ויתר עוז, ויבקש שהרבי יעמוד לימיני איתן שלא יחסר לי שום דבר...

ידידי ש"ב הרה"ח ר' שלום מיכל ארגעל שליט"א, יד ימינו של כ"ק מרן הרה"ק מטאהש זי"ע, סיפר לי סיפור נפלא ששמע מבעל העובדא, וגם מפ"ק של כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש שליט"א, וכך סיפר:

זמן מה לאחר הסתלקותו של כ"ק הרה"ק מטאהש זי"ע, שהה בנו כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש שליט"א בקרית יואל. יום אחד הגיע אדם אחד ובכה בכיות נוראות, וביקש מאת הרבי שליט"א שיעשה לו טובה גדולה, וכך סיפר האיש הזה להרבי:

לפני שנים, נסעתי עם אבי ביחד עם ששה אחים אל מרן הגה"ק מטאהש זי"ע. נכנסנו אל הקודש פנימה ואבי מסר לרבי קוויטל עם שמות בני משפחתו, והרבי התחיל לקרוא את הקוויטל. כשהגיע הרבי לשמי שהיה רשום על הקוויטל, שאל את אבי: "מי זה?", והראה אבי עלי.

הרבי הסתכל עלי רגעים אחדים, ואח"כ אמר לאבי שהוא מבקש ממנו שיצא מחדרו עם כל בניו וישאיר אותי אצלו, כי הוא רוצה לדבר עמי דבר מה ביחידות. מיד יצא אבי עם כל האחים שלי מחדר הרבי, ונשארתי אני לבדי עם הרבי.

הרבי מביט בי ושואל אותי: "אמור לי את האמת, האם אתה מניח תפילין בכל יום?" מיד פרצתי בבכי ואמרתי: מה אומר ומה אדבר?? - נישט ממש! שאל אותי הרבי: "מפני מה אתה לא מניח באמת תפילין?", אמרתי לרבי שהתחברתי רח"ל עם חברים שאינם רצויים והם השפיעו עלי שאין צריכים להניח תפילין בכל יום.

אמר לי הרבי: "השם שלך חשוך ואינו מאיר, דו ביסט טונקל, השכינה מצטערת מזה מאוד מאוד". אמרתי לרבי: אבל מה אעשה? אמר לי הרבי: "אני יכול לעשות עמך עסק?", עניתי בחיוב. אמר לי הרבי: "אם אתה מבטיח לי שמעתה לא תחסיר שום יום מלהניח תפילין, הנני מבטיחך שמעתה לא יחסר לך לעולם שום דבר!". ואכן קיבלתי על עצמי בקבלה חזקה שמעתה אניח תפילין בכל יום.

ממשיך האיש לספר לרבי שליט"א: עמדתי בהבטחתי והנחתי תפילין בכל יום, וכהבטחתי הרבי לא חסרתי דבר, ולא נפל מדבריו כלום, זכיתי למצוא זיווג הגון ביותר ולהקים בית נאמן לה' ולתורתו, זכיתי לעשירות מופלגת, בנים טובים ולכל טוב, ואני עוזר לאחים שלי וגם לאחרים, ומעולם לא היה חסר לי שום דבר.

גיסי הרה"ג ר' סנדר בלויא שליט"א ריש מתיבתא דסקווירא במונטריאל סיפר לי סיפור נפלא, וכך סיפר:

היה זה לפני הרבה שנים, כשמרן הגה"ק מטאהש זי"ע התגורר עדיין במונטריאל, באחד מימי חול המועד. בסביבות השעה אחת עשרה בבוקר עמד הרבי עומד ברחוב בפתח בית מדרשו וחיפש מנין לשחרית. לפתע עבר שם אדם אחד והרבי פנה אליו ושאל אותו אם כבר התפלל. אמר לו האיש: "הרבי חושב שיש לי מח וכח להתפלל עכשיו?? הרבי יודע מה שעובר עלי? אם אין לי היום חמשת אלפים דולר מזומן, זורקים אותי מהדירה שלי רח"ל!" אמר לו הרבי: "המתן רגע, הנני כבר חוזר". הרבי נכנס לבית המדרש, פשט את הטלית ולבש את השטריימל, ואמר לאיש: "בוא עמי ונלך לטייל קצת".

וילכו שניהם יחדיו עד שהגיעו ל"פארק אוועניו" (Park Avenue) במונטריאל - אזור יוקרתי ביותר - והרבי נכנס עם האיש לאיזה משרד מפואר שישבו שם אנשים מכובדים. הרבי ניגש אל האדם שישב שם במשרד ואמר לו: "אני צריך כעת חמשת אלפים דולר". השיב הלה לרבי שהוא מסכים לתת לו את הסכום בתנאי שהרבי נותן לו שטר כתוב וחתום כראוי. אמר לו הרבי שימתין כמה רגעים והוא כבר חוזר.

הרבי יצא משם עם האיש הזה, ופנה לעבר בית הגה"צ רבי יעקב יצחק ניימאן זצ"ל דומ"ץ בעלזא. הרבי דפק על הדלת, וכשפתח הדיין את הדלת, השתומם לראות את הרבי עומד שם, ומיד אמר לו הרבי שהוא מבקש שיכתוב לו איזה שטר דחוף.

והלך מיד למשרד של הנגיד הנכבד - נתן לו את השטר ו(קיבל ממנו חמשת אלפים דולר. ואז מסר את הכסף לאותו אדם ואמר לו: "הזדרז ותעשה עם זה מה שאתה צריך". הלה לקח את הכסף והרבי חזר לבית מדרשו לתפילת שחרית, ולאחר זמן קצר נכנס האדם הזה לבית מדרשו של הרבי והתפלל עמו תפילת שחרית...

(נעם שיח)

לאחר ששמע הדיין את דברי הרבי, הסתכל עליו ושאל בפליאה: "היום? - חול המועד?!", אמר לו הרבי: "כן! היום! - חול המועד!!" אמר הדיין: "מעולם לא כתבתי שום דבר בחול המועד!". אמר לו הרבי: "מדובר כאן בפיקוח נפש". שאל הדיין: "האם הרבי מוכן לחתום היום על השטר?", השיב הרבי: "כן!". כששמע את תשובת הרבי אמר הדיין: "אם כן אז גם אני אכתוב..." התיישב אפוא הדיין וכתב שטר בכתב ידו כראוי. הרבי הזדרז

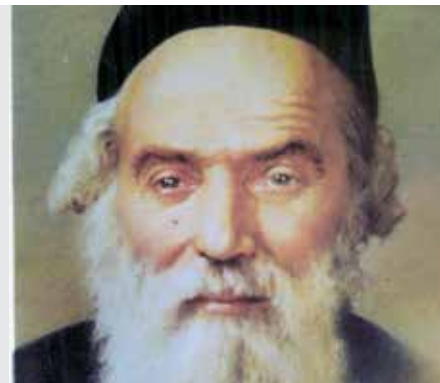
077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו מאומה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

בכך שמזכיר דבר שנשכח ומעורר בכך את ההקפדה של השומע כדי לעבור על האיסור. אחת ההשלכות ההלכתיות הנובעות מכך מבוארת בדברי החפץ חיים לקמן, שאם גינה את שמעון בפני שנים, ואחד מהם עבר על איסור רכילות וגילה זאת לשמעון, אף על פי כן אסור לשני לגלות לשמעון שגם הוא שמע זאת מראובן, כיון שלפעמים באים למריבה מחמת השני, שעורר את הרכילות מחדש, וזאת מלבד מה שמחזק את השנאה בלב ראובן, כי כששומע מפי שנים מתקבל אצלו יותר שכך דיבר עליו שמעון.

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו שום פרט? בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (כלל א' מהלכות רכילות סעיפים י-יא) אנו למדים, כי גם אדם שמזכיר לרעהו איזו רעה או גנות שחברו עשה לו, כדי לעורר על ידי כך את המחלוקת הישנה ביניהם, עובר על איסור רכילות, למרות שלא חידש שום דבר לשומע. בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים הסבר לכך, שגדר איסור רכילות הוא משום שגורם קטטה ושנאה, ולכן די

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

סוכה דף כט

איזו חמה השיב פנחס מעל בני ישראל?

בשביל ארבעה דברים חמה לוקה וכו' ועל נערה המאורסה שצעקה בעיר ואין מושיע לה

הצבור את עיניהם, הקב"ה סוגר להם את החמה. וא"כ יש לפרש שגם בפרשה עם זמרי שהיה רודף אחר הארמית, והרודף אחר ארמית קנאים פוגעין בו לבל יעבור העבירה, ואלמלא שהיה פנחס עושה להצילו מן החטא והורגו, הרי היה הקב"ה עושה ליקוי חמה מעל בני ישראל בעבור שסגרו עיניהם מלראות ולהציל את זמרי מן החטא. וזהו שנאמר "השיב את 'חמת' מעל בני ישראל", היינו שהקב"ה העמיד את חמתו, דהיינו החמה אשר ברא, מעל בני ישראל להביא את הליקוי מעל בני ישראל לבשר להם שסימן רע הוא להם, אך כיון שנקם פנחס את קנאתו, שוב אין סימן רע לבני ישראל בליקוי החמה, ולפיכך השיב הקב"ה את "חמתו" מעל בני ישראל.

(גנא דפלפלי)

בפרשת פנחס אומרת התורה "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל" (במדבר כה יא). נראה לפרש בדרך דרוש, על פי דברי הגמרא במסכת סוכה 'וליקוי חמה סימן רע הוא ליושבים במקום שלקתה, לפיכך, לקתה במערב סימן רע ליושבי מערב, לקתה במזרח סימן רע ליושבי מזרח'. ועוד אמרו שם ואימתי לוקה חמה מעל בני ישראל, כאשר נעשים ארבעה דברים, ואחד מהם זה נערה המאורסה שצעקה בעיר ואין מושיע לה. ועל פי זה נראה לפרש שהנה ביאר המהרש"א את הטעם שנערה המאורסה גורמת לליקוי חמה, משום שהצבור היה להם למנוע את העבירה ועצמו עיניהם מלראות, לפיכך הקב"ה עושה ליקוי מאורות לרמוז שזועם על כך. ועל פי זה נראה שנערה המאורסה לאו דוקא, אלא כל מי שהיה רודף אחר הערה וסגרו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מחיצה הנעה ברוח מצויה האם נפסלת מלהחשב כמחיצה?

מזיזה את המחיצה היא נפסלת, וכגון שהרוח מגביהה אותה שלושה טפחים מהקרקע (ראה להלן), או שהיא מפרידה את חלקיה זה מזה במרווח של שלשה טפחים, אינה נחשבת כמחיצה. ויש שכתבו, שרק בנוגע לסוכה המחיצה פסולה אף כשהיא נעה רק מעט ברוח, משום שהסוכה צריכה להיות ראויה לפחות לדירת עראי, ומחיצה הנעה ברוח מצויה, אינה ראויה לדירה כלל. [שו"ע תרל, י, ומשנ"ב מה; ביאורים ומוספים דרשו, 41-42]

מחיצה הנעה ברוח, אינה נחשבת כמחיצה, בנוגע לכל דיני התורה שנדרשת בהם מחיצה; ואף בשעה שהרוח אינה מזיזה אותה. ודווקא אם היא נעה אף ברוח מצויה, אך אם היא נעה רק ברוח שאינה מצויה, היא נחשבת כמחיצה. ונחלקו הפוסקים בנוגע לשיעור התנועה הפוסל את המחיצה: יש אומרים, שבכל אופן שהרוח עשויה להזיז אותה ממקומה, אינה נחשבת כמחיצה; אך יש אומרים, שרק באופן שבזמן שהרוח

האם ניתן לכתחילה לעשות את דפנות הסוכה מיריעות בד הקשורות באזיקונים?

שבמשך זמן כה רב של שבעת ימי החג, יוֹתְרוּ הקשרים מבלי שיבחינו בכך, והסוכה תיפסל; ואף העמדת שומר לשם כך אינה מועילה, כיון שיתכן שיסיח את דעתו מהשמירה. ואם היריעות מהודקות למקומן בברגים חזקים, ב'אזיקונים' עבים, וכדומה, באופן שאין כל חשש לניתוקן ממקומן - יש אומרים, שניתן להשתמש בהן לכתחילה כדפנות לסוכה, ויש חולקים. [שו"ע תרל, י; ביאורים ומוספים דרשו, 44-45]

בהמשך לאמור: העושה את דפנות סוכתו מיריעות בד, עליו לקושורן היטב כדי שלא ינעו ברוח ויפסלו מלהחשב כמחיצה. ויש אומרים, שאף אם היריעות קשורות היטב בקצוותיהן, אך אינן מתוחות, והרוח מניעה אותן באופן שהן מתעגלות באמציעתן, יתכן שאינן נחשבות כמחיצה; ויש שהכשירו באופן זה. ולכתחילה, אין לעשות את דפנות הסוכה מיריעות בד בלבד - ואפילו מבד עבה וכבד שאינו נע בקלות - כיון שיש לחשוש

אם הסכך גבוה שלושה מטרים מהקצה העליון של הדפנות - האם הסוכה כשרה?

'גוד אַסִּיק', שפירושו: "מְשׁוֹךְ וְהַעֲלָה את המחיצה", כלומר, אנו 'רואים' את המחיצה כאילו עלתה למעלה, לגובה המקביל לקצה הסכך. ובאופן שאף אילו הגבהנו את המחיצות לגובה המקביל לסכך היה הסכך רחוק מהם - אם המרחק הוא פחות משלושה טפחים, הסוכה כשרה, משום שבמרחק כזה חל הכלל של 'לְבוּד', המצרף יחד שני דברים שהמרחק ביניהם פחות משלושה טפחים. [שו"ע תרל, ט, ומשנ"ב מב-מה; ביאורים ומוספים דרשו, 41]

דפנות הסוכה, צריכות לעמוד באופן שתחתיתן נמצאת במרחק של פחות משלושה טפחים מהקרקע. אולם, כשעובי המחיצה הוא ארבעה טפחים, ויש אומרים - טפח, אנו 'רואים' את הקצה של הדופן כאילו הוא נמשך ויורד למטה ו'סותם' את הפירצה שמתחת מחיצה; וזאת על פי הכלל 'פי תקרה יורד וסותם' (ראה תקציר לאתמול). והקצה העליון של הדפנות, אינו צריך להגיע עד הסכך, ואף אם הסכך גבוה ממנו בהרבה, הסוכה כשרה, משום שאנחנו אומרים:

* סוכה בת שתי דפנות בלבד, הממוקמת במבוי שבצידו 'לחי', לדעת השולחן ערוך, הריהי כשירה בשבת של סוכות, והטעם - שמתוך שנחשב שטח זה כמוקף במחיצות לענין שבת, נחשב כמוקף בדפנות גם לענין סוכה.
* סוכה שאינה ראויה לשבעה ימים פסולה. יש שכתבו שדין זה מתייחס רק לסכך ולא לדפנות; ויש שכתבו שדין זה אינו מתייחס לסוכה שאינה 'ראויה לשבעה' מצד 'הלכות סוכה'.
* לדעת רוב הפוסקים, ישנם אופנים בהם מועיל הכלל 'פי תקרה ויורד וסותם' להוסיף דופן שלישית לסוכה בת שתי דפנות ולהכשירה. למעשה, כמעט בכל המקרים יש להוסיף לכתחילה 'צורת הפתח'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

קיום המצוות אינו נחשב כהנאה למרות שמקבלים עליהן שכר - מדוע?

השכר, אלא הרצון לקיים את המצוה. וכתבו הפוסקים, שהאוסר על עצמו בנדר הנאה משופר, אסור לתקוע בו בעצמו, כיון שיש כאלו הנהנים מכך שהם תוקעים בשופר, והנאה זו אינה של מצוה, ואסורה עליו; אולם, כשאין אחר שיתקע עבורו, או שִׁבְרֵי לו כי לא יהנה מכך שהוא תוקע, רשאי לתקוע בעצמו.

[שו"ע תקפו, ג רה, משנ"ב יד, כא רכב, ושעה"צ לח; ביאורים ומוספים דרשו, 24-25]

מותר לקיים מצוה בחפץ האסור בהנאה, משום שקיום המצוות אינו נחשב כהנאה, אלא כקיום גזירת המלך בלבד; ובלשון חכמינו ז"ל: "מצוות לאו ליהנות ניתנו". והשכר הניתן על קיום המצוה, אינו נדון כהנאה ישירה מן החפץ, אלא כהנאה הבאה בעקיפין, ולכן היא מותרת.

ויש שביאר ענין זה על פי דברי חז"ל, שהסבור לעשות מצוה, ונאנס ולא עשאה, נחשב לו הדבר כאילו עשאה ומקבל שכר; ונמצא, שלא מעשה המצוה בפועל הוא הגורם העיקרי להנאת

הלוח היומי

כ"ז באב | רבי משולם פייש ב"ר מרדכי סג"ל לאווי זצ"ל, האדמו"ר מטאהש, בעל עבודת עבודה

יארצייט:

ת"ח: רבי יהושע העשיל ב"ר יוסף זצ"ל, המכונה 'רבי יהושע חריף', אב"ד גרודנא, לבוב וקראקא, בעל מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע.

תרט"ז: רבי אברהם מרדכי ב"ר יצחק מאיר אלטר זצ"ל, מגור, אביו של ה'שפת אמת'.

תרמ"ג: רבי מנחם נחום דב בער ב"ר שלום יוסף (מרזוזין) פרידמן זצ"ל, מסאדיגורה.

תרנ"ה: רבי משה אליעזר דן ב"ר אריה לייב רלב"ג זצ"ל, ר"י עץ חיים ובעל דמשק אליעזר.

תש"ב: רבי יהודה ב"ר משה ישועה פתייה זצ"ל, מגדולי ההוראה והקבלה בבגדד, תלמיד הבן איש חי, בעל מנחת יהודה, בית לחם יהודה, יין הרקח, עטרת רחל, כתר צדיק, חסדי דוד ועוד.

תש"ז: רבי דוד בהר"ן ב"ר נחום (משאדיק) לוי זצ"ל, בעל ארח לדוד.

תשכ"ט: רבי מנחם שלמה ב"ר חנוך העניך בורנשטיין זצ"ל, האדמו"ר מסוכוטשוב.

תשנ"ז: רבי שמואל צבי הירש ב"ר אברהם אביש (מקראלי) הורוויץ זצ"ל, מספינקא-וילאמסבורג, בעל תפארת צבי וטבא דשמואל.

תש"ע: רבי משה מרדכי ב"ר יצחק הלוי שולזינגר זצ"ל, בעל משמר הלוי.

תשע"ה: רבי משולם פייש ב"ר מרדכי סג"ל לאווי זצ"ל, האדמו"ר מטאהש, בעל עבודת עבודה.

יארצייט הגאון המקובל רבי יהודה ב"ר משה ישועה פתיה זי"ע
הקנאה לעולם אינה נגמרת

כתב הגאון רבי יהודה פתיה: מי שמקנא במי שיש לו עושר יותר ממנו, הנה זאת הקנאה לא תפסק עד שמוציאה אותו מן העולם, כי אם היום יקנא בראובן, אפילו אחר כך יתן לו השי"ת ממון כמו ראובן, יחזור ויקנא בעשיר אחר שהוא גדול יותר מראובן, באופן שלעולם יהיה לבו נמס כדונג מתוך דאגתו.

(עטרת רחל להגר"י פתיה - אבות פרק ד משנה כא עמ' צא)

נשתדל להתחזק באמונה שנתוני החיים שלנו הם הטובים ביותר בעבורנו ולא נקנא בזולת

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il